

جهاد با دست خالی؛

گروه‌های جهادی بی پول، بی ادعا و بی پشتوانه در مسیر کمک به محرومان

اردوهای جهادی برای فقرزدایی و در جهت توسعه پایدار در مناطق محروم برگزار می‌شود اما دستان خالی گروه‌ها، عدم حمایت دانشگاه و نبود هم‌افزایی نهادهای مرتبط فرهنگی موانعی است که در مسیر هرچه بهتر برگزار شدن اردوهای جهادی می‌توان نام برد.

به گزارش خبرنگار گروه دانشگاه ایسکانیوز، هر سال در ایام نوروز یا پس از اتمام امتحانات دانشگاه‌ها، فصل اردوهای جهادی آغاز می‌شود و شاید کمتر دانشجوی یا دانشگاهی این نام برایش ناآشنا باشد. رسالت شکل‌گیری فعالیت‌های جهادی و سازندگی رفع مشکلات مناطق محروم کشور یا کم‌برخوردار از امکاناتی است که می‌تواند در سطح کلان بسیار مفید و سازنده باشد.

فعالیت‌های جهادی، مجموعه‌ای از فعالیت‌های خودجوش دانشجویی است که در مناطق محروم کشور انجام می‌شود و با توجه به ظرفیت‌ها و توانایی‌هایی موجود در مناطق هدف دانشجویان در حوزه‌های مختلف ورود پیدا کرده و خدمت‌رسانی می‌کنند.

اعزام دانشجویان جهادگر به مناطق مختلف و محروم کشور تقریباً به سال ۸۲ برمی‌گردد که شامل دو نوع اردوی جهادی درون استانی و برون استانی است. اردوهای درون استانی در تمامی فصول سال برگزار می‌شود اما برون استانی بیشتر معطوف به ایام نوروز و تابستان که فراغت دانشجویان بیشتر است.

نبود آیین‌نامه مدون وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

قطعاً شرکت دانشجویان در قالب اردوهای جهادی نقش مهمی در رفع مشکلات مناطق محروم دارد و در سطح جامع‌تر باعث پیشرفت جامعه خواهد شد، از سوی دیگر لمس مشکلات جامعه و تقویت روحیه کار جمعی از برکات فعالیت‌های جهادی برای دانشجویان است.

حال نکته اساسی این است که چرا برای اردوهای جهادی با این حجم از داوطلب، یک آیین‌نامه مدون یا کارگروه مشخص و متخصص نظیر کارگروه ویژه اربعین و اردوهای راهیان نور، وجود ندارد. یک آیین‌نامه مشخص حکم چراغ راهی برای حرکت دانشجویان جهادی و تعیین‌کننده جهت و چارچوب فعالیت‌های جهادی را دارد و از سوی دیگر با وجود آیین‌نامه مشخص، دانشگاه‌ها ناگزیر هستند از حرکت‌های جهادی دانشجویان پشتیبانی کنند.

هم‌افزایی نهادهای فرهنگی سکوی پرتاب اردوهای جهادی

گسترده‌گی روزافزون فعالیت‌های جهادی توسط دانشجویان در سراسر استان‌ها نیاز به پرداختن به مسائل کلان در مأموریت و اهداف این نوع حرکت دانشجویی را پررنگ‌تر می‌نماید.

عزم بین دستگاهی بستر لازم برای انتقال تجربیات و بررسی و تحلیل مشکلات و نهایتاً ارائه راهکار برای حل کاربردی مسائل را فراهم خواهد کرد. مضاف بر اینکه این هم‌افزایی به اثربخشی و کارایی بیشتر حرکت‌های جهادی منجر می‌شود.

در این میان خلأ مشارکت و ارتباط بین دستگاه‌ها و نهادهای فرهنگی برای برگزاری جلسات مشترک و منظم در راستای ایجاد هسته‌های توانمندسازی حرکت‌های جهادی در سطح کشور وجود دارد. برای رفع این مسأله مسئولان فرهنگی و دانشگاهی، صاحب‌نظران و دانشجویان جهادی می‌توانند با برگزاری جلسات و کمیته‌های مشترک تشکیل دهند.

در حقیقت عزم بین دستگاهی بستر لازم برای انتقال تجربیات و بررسی و تحلیل مشکلات و نهایتاً ارائه راهکار برای حل کاربردی مسائل را فراهم خواهد کرد. مضاف بر اینکه این هم‌افزایی به اثربخشی و کارایی بیشتر حرکت‌های جهادی منجر می‌شود.

در حال حاضر ارگان‌هایی نظیر بسیج دانشجویی، رؤسای دانشگاه‌ها، قرارگاه‌های مختلف سپاه، جهاد سازندگی و غیره هر کدام به صورت مجزا اردوهای جهادی را یاری می‌کنند اما دبیرخانه مشترک برای ارتقا سطح کیفی و کمی فعالیت‌های جهادی در کشور وجود ندارد که خود محل اشکال و اعراب ایجاد چالش است.

دانشگاه به مثابه پشتوانه فعالیت‌های جهادی

جنس فعالیت‌های جهادی دانشجویی است، انقلابی‌گری و کمک به مردم کم‌توان نیز از اجزای اصلی کارهای دانشجویی برشمرده می‌شود. یکی از دلایل پویایی فعالیت‌های جهادی نیز همین فاکتور دانشجویی آن است. در این میان اما نباید نقش دانشگاه را بی‌تأثیر دانست چراکه مسئولان دانشگاهی با حمایت‌های معنوی و مادی خود در جهت‌دهی این قبیل فعالیت‌های فرهنگی می‌توانند نقش تعیین‌کننده‌ای داشته باشند.

مسئولان فرهنگی دانشگاه‌ها فراتر از کمک‌های مادی با تسهیل کارها و کاغذبازی‌های اداری در پیشبرد روند برگزاری اردوهای اثرگذار هستند. تقویت کارهای جهادی به عنوان یکی از بزرگترین نماد فعالیت‌های فرهنگی دانشجویی در دبین جامعه باعث ارتباط مؤثر و متقابل مردم و دانشگاه باشند.

احمد دشتی مسئول گروه جهادی دانشگاه علوم پزشکی صدوقی یزد، بروکرسی اداری را مشکل اصلی برگزاری اردوهای جهادی دانست و ابراز کرد که بروکرسی اداری در دانشگاه علوم پزشکی صدوقی در مقابل اردوهای جهادی قرار دارد و به اسم ستاد فعالیت جهادی دانشگاه علوم پزشکی فعالیت می‌کند.

وی در گفت‌وگو با ایسکانیوز، عنوان کرد که براساس مصوب وزرات بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، باید در هر دانشگاه علوم پزشکی یک ستاد فعالیت جهادی مستقر و بر مجوز دادن به اردوهای جهادی نظارت داشته باشد.

خلأ قانونی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری عامل سرگردانی دانشجویان جهادی

در آغاز تابستان شاهد اعلام و رسانه‌ای شدن گزارش‌ها و آمارهای زیادی از برگزاری اردوهای جهادی دانشجویی در سراسر کشور هستیم. اما سوالی اساسی که مطرح می‌شود این است که آیا وزارت علوم، فناوری و تحقیقات برگزاری این اردوها را به رسمیت شناخته است یا خیر.

اگر وزارت علوم حق برگزاری اردوهای جهادی توسط تشکلهای دانشجویی را قانونی دانسته است پس چرا ردیف بودجه‌ای در نظر نمی‌گیرد و اگر این جنس از فعالیت‌ها وجهه قانونی ندارد چرا در حقوق دانشجویی وزارت علوم درج شده است؟

یکی از ملاک‌های به رسمیت شناختن فعالیت‌های جهادی تخصیص ردیف بودجه در چارت مالی وزارت علوم برای دانشگاه‌هاست. در ماده ۴۲ منشور حقوق دانشجویی؛ حقوق فرهنگی اجتماعی وزارت علوم که به حق برگزاری و شرکت در اردوهای دانشجویی می‌پردازد، اینگونه بیان شده است: برگزاری اردو یا شرکت در اردوهای برگزار شده توسط سایر نهادها، از حقوق دانشجویان است. طبق ضوابط، برگزاری اردوهای فرهنگی و اردوهای علمی مستلزم اخذ مجوز از شورای فرهنگی و اجتماعی دانشگاه است همچنین می‌بایست اطلاع‌رسانی درباره برگزاری اردوها از سوی برگزارکننده اردو به صورت علنی و عمومی انجام شود تا دانشجویان واجد شرایط به صورت عادلانه حق ثبت‌نام در اردو را داشته باشند، اردوهای جهادی از جمله اردوهای متداول در دانشگاه‌ها هستند.

از نگاه دیگر اردوهای جهادی با چالش‌های متفاوت و خاص خود مواجه هستند و دانشجویان جهادگر در این زمینه گلایه‌های به حقی دارند. یکی از مهمترین این چالش‌ها نبود ردیف بودجه در دانشگاه‌ها برای برگزاری اردوهای جهادی است که این مسئله به خودی خود باعث سردرگمی و گاهی ایجاد تنش و مشکل بین تشکلهای دانشجویی، معاونت فرهنگی و مسئولان دانشگاه‌ها می‌شود که بی‌شک وجود این مشکلات از منظر کمی و کیفی بر فعالیت و تلاش دانشجویان در مناطق محروم اثرگذار است.

با بیان این دو دیدگاه سوالات اساسی مطرح می‌شود که اگر وزارت علوم حق برگزاری اردوهای جهادی توسط تشکلهای دانشجویی را قانونی دانسته است پس چرا ردیف بودجه‌ای در نظر نمی‌گیرد و اگر این جنس از فعالیت‌ها وجهه قانونی ندارد چرا در حقوق دانشجویی وزارت علوم درج شده است؟

به گفته محمد احسان مسئول گروه جهادی رویش‌های انقلاب دانشگاه علوم پزشکی تهران، همه ساله مبحث تامین بودجه یکی از اصلی‌ترین چالش‌های برگزارکنندگان اردوهای جهادی است.

وی در گفت‌وگو با ایسکانیوز اشاره کرده است که دانشگاه‌ها با توجه به مشکلات کسری بودجه و سیاست‌هایی که دارند نمی‌توانند به صورت کامل از ادوهای جهادی حمایت کنند و بیشتر هزینه کارهای جهادی از کمک‌های مردمی و خیرین جمع‌آوری می‌شود.

همچنین محمد شکیبا مسئول بسیج دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی آزاد اسلامی، در گفت‌وگو با ایسکانیوز عنوان کرد: بخش عمده بودجه جهادی خود را از کمک‌های خیرین محلی و مردمی و نهادهای دیگر تامین می‌کند؛ اما همین بخش اندک باقی‌مانده بودجه را دانشگاه تقبل نمی‌کند و علت آن را کسری بودجه دانشگاه عنوان می‌کنند.

با توجه به مطالب مطرح شده می‌توان عنوان کرد که برگزاری اردوهای جهادی دانشجویی علاوه بر آثار مثبتی که برای هموطنان و دانشجویان به دنبال دارد، می‌تواند منشأ مشکلات و چالش‌هایی برای مسئولان برگزار کننده باشد که این مسائل با یک طرح هدف‌دار و برنامه جهادی بلندمدت می‌تواند رفع شود.

همان‌گونه که پیش‌تر بیان شد مسئولان فرهنگی و دانشگاهی با یک عزم جدی علاوه بر آسیب‌شناسی این اردوها از زوایانی متفاوت، با یک برنامه‌ریزی و عزم جدی به ارتقا کارهای جهادی بپردازند. تا دانشجویان به جای صرف وقت و انرژی برای پیگیری مسائل مالی و بروکراسی اداری پیچیده تمرکز خود را بر ارائه خدمات مناسب و تاثیرگذارتر در جهت پیشبرد آرمان‌های اردوهای جهادی که همان توسعه پایدار در مناطق کم‌توانا است، برسند.

گفتنی است؛ متداول‌ترین هدفی که در فعالیتهای جهادی تعیین و پیگیری می‌شود، خدمت‌رسانی به هوطنان در روستاهای مرزی و محروم است، این نکته نباید فراموش شود که اثربخشی و تاثیرگذاری در این حوزه زمانی رقم خواهد خورد که تعامل مناسب و در خور توجهی بین مسئولان فرهنگی و دانشگاهی در جهت استفاده از پتانسیل‌های بالقوه جریان دانشجویی است.

انتهای پیام /